

Олександр Топорков, к.фіз.вих

Тетяна Гриньова, к.фіз.вих., доцент

Харківська державна академія фізичної культури

Харків, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ГАЗОВОГО ТУРИСТСЬКОГО ОБЛАДНАННЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Вступ. Сьогодні в це важко повірити, але довгий час так звичні нам, легкі, компактні та прості у застосуванні газові пальники практично не використовувалися у туристських походах, і основним споживачем цього продукту були автомобілісти та шанувальники кемпінгового відпочинку. Усьому виною була якість газової суміші, що використовується в балонах. У ті часи в балони заправлялася стандартна побутова суміш пропану та бутану, яка була дуже примхливою при зниженні температури повітря. Лише наприкінці 80-х років американська торгова марка MSR організувала випуск перших газових балонів із новою газовою сумішшю – до стандартної суміші пропану/бутану додався ізобутан. Завдяки різній температурі кипіння бутану (-1°C), пропану (-42°C) та ізобутану ($-11,7^{\circ}\text{C}$) була отримана перша газова суміш, здатна нормально функціонувати в пальниках при мінусовій температурі та на різних висотах [2].

Мета дослідження. Дослідити сучасне газобалонне туристське обладнання з метою його використання широкими верствами населення в умовах військового стану.

Методи дослідження. Аналіз ринку сучасних туристських газових пальників та балонів. Узагальнення результатів.

Результати дослідження та їх обговорення. Далі за газовою сумішшю було удосконалено конструкції газових балонів, завдяки чому було досягнуто підвищення тиску газу всередині ємності. Зараз існує в основному два види балонів – різьбові та цангові. Існують також перехідники з одного виду балона на інший. В результаті цих нововведень істотно збільшилася межа висоти, на якій може нормально функціонувати пальник із газовим балоном, збільшився також і температурний діапазон використання. На сьогоднішній день, на жаль, немає єдиної системи вимірювання, на який температурний режим розрахована газова суміш, заправлена в балон конкретного виробника. Але орієнтовно можна розглянути серію балонів з різною газовою сумішшю найавторитетніших виробників туристського паливного спорядження. В асортименті таких виробників представлені, як правило два різновиди балонів з різною газовою сумішшю: Summer Gus – літня газова суміш на 80% складається з бутану та на 20% із пропану. Максимально низька температура для використання рекомендована виробником $+15^{\circ}\text{C}$. Виробників таких балонів дуже багато, від вітчизняних до світових лідерів і представлені вони на сучасному ринку України в широкому асортименті; Power Gus – газова суміш, що складається на 80% із ізобутану і на 20% із пропану, позиціонується виробниками як трисезонна, але при цьому максимально низькою температурою використання цієї суміші є -15°C . Асортимент таких балонів значно менший, але саме вони можуть бути дуже потрібні в умовах воєнного стану в Україні [1, 3].

Якщо у звичайний час газобалонним обладнанням користувалися більше туристи, мисливці та рибалки, то зараз таке обладнання може стати в нагоді дуже багатьом. В осінньо-зимовий період може збільшитись кількість атак на критичну інфраструктуру України, внаслідок чого багато українців на невизначений час можуть залишитися без світла та газу. Багато будинків обладнано електроплитами і газу там взагалі немає. Саме в такі моменти сучасне туристське газобалонне обладнання буде дуже доречним, особливо якщо необхідно дбати про дітей чи людей похилого віку.

Для власної оселі, краще мати портативну газову плиту (в даний момент можна придбати за ціною до 500 грн.), під цангові балони, які значно дешевші за різьбові. На такий плиті можна готувати навіть у посуді об'ємом 3-5л. Для «тривожної валізи» рекомендується придбати маленький і дуже простий газовий пальник зі шлангом та перехідником під цанговий балон. Його завжди можна взяти із собою, якщо необхідно буде йти в укриття, де є ймовірність залишитися на невизначений час. Маючи таке обладнання, завжди є можливість приготувати гарячі напої, каші та супи швидкого приготування, особливо для дітей. Користуватися краще цанговими балонами, вони значно дешевші і продаються не тільки в туристських, а й в мисливських, рибальських та господарських магазинах, на ринках, а також майже у всіх супермаркетах. У холодну погоду доцільніше купувати балони з максимальним вмістом ізобутану. Іноді виробник вказує, що балон буде працювати при температурі -35°C – це маркетинговий хід. Таких балонів не існує.

Висновки. В умовах воєнного часу дуже рекомендується придбати просте туристське газобалонне обладнання та навчитися ним користуватися. Таке обладнання може виявитися вкрай необхідним для життєзабезпечення вас та ваших близьких.

Список використаної літератури

1. Рейтинг найкращих туристичних газових пальників 2023 - ТОП-5. URL: <https://storgom.ua/ua/novosti/rejting-luchshih-turisticheskikh-gazovyh-gorelok-top-5.html> (дата звернення: 11.11.2023).
2. Як вибрати газовий пальник. Огляд топ моделей. URL: <https://shambala.com.ua/obzor-turisticheskikh-gazovykh-gorelok/> (дата звернення: 11.11.2023).
3. Як обрати туристичний пальник? URL: <https://alpsport.ua/ua/blog/yak-obraty-turistychnyi-palnyk-nash-top-pohodnych-palnykiv/> (дата звернення: 11.11.2023).